

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 212. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167180863152/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Stole; hvorved det vil gaa ham, lige som det gik hin Prins, der i Dag kommanderer en Flaade, og i Morgen en Landarmé: han vil udføre begge Dele usigelig flert. Intet er mere stabeligt for en ung Forfatter end en stærk Tillid til sine Talenter's uindskrænkede Omfang, thi, som Volberg siger: Man bliver aldrig stærk i nogen Ting, naar man vil være stærk i alt; og man har fuldkommen Grund til, lige saa vel her paa Jorden som i Potu, at anse Potshifteri kun Bevis paa et slaggigt og uskabigt Hoved. Og aldrig kan man nok indprente vores Tids Skribenters Rigtigheden af de to guldne Regler: *Nosce te ipsum*, og *Ne Sator ultra crepidas!*

Jagttag en Forfatter disse Regler; tager han sig i Agt for at vove sig uden for de Stræker, som ere satte for hans Evner; bejhdder han jorvt de almindelige Kundskaber, som enhver Skribent maa besidde, og dernæst de forbeles, som udfordres i det Sag, hvori han indtræder: bestræber han sig alt mere

man vilde mig at tilføje en Anmærkning, der vel ved første Øjskaf kan synes at være noget behøvelig, men dog ikke des mindre ikke er saa aldeles urigtig. Man holder det for en afgjort Sag, at alle moralske Forbrydelser føre en Slags moralsk Straf med sig. Men det ikke Kunde færdig sig ligeledes med de politiske, eller Statens Forbrydelser? Danmark har i utallige Aar gjort sig Kaldig i den Forbrydelse, at udslette sine Ældre Nordmandene næsten fra alle betydelige Embeder. Straffen følger i Dødsen; og nu maa Danmark taalmodig se sine egne Børn udsideltte for Ubløndingen, og især for Lybterne; og naar Holberg i sit Brev til Burmann kunde sige om det søffelige Danmark: *Balatrotes, mimi, histriones, circumforansi, si qui sint, omnes fere advenae sunt et temporarii cives, saa ere vi nu nødt til at gjøre denne lille Forandring, omnes equidem advenae sunt, sed statim civitate donantur.*

Balatrotes, mimi, histriones o. s. v. Bajadler, Komedianter, Øjglere, Marktrigere ere næsten alle sammen fremmede og opholde sig kun for en Tid her i Landet. — *omnes equidem o. s. v.*, ere ganske vist alle sammen fremmede, men saa strax Bergetret — *Nosce te ipsum*, kjend dig selv — *Ne Sator ultra crepidas*, Stomager, bliv ved din Tæt

og mere at befri sig fra Fordomme, at tænke selv uden at hværge *in verba magistri* og at ubvide og berige sin Sjæls Evner med de nødvendige og nyttige Kundskaber, og kan han frem for alle Ting beholde Sjæls Styrke nok til at foragte alle de Hyltere, der alt for ofte i Mund og Grund ødelægge det mest blomstrende Geni, da vil han lettelig arbejde sig frem over Middelmaadighed's Grænser, da vil hans Arbejder ikke læses og bortkastet, men læses og gjenmes og læses igjen, saa længe som de ere til; thi endog saa da, naar Tidernes og Smagens totale Forandring vender op og ned i Bibliotheker og i Literaturens Rige, vil man finde, at det virkelige Sande og Skønne er ens til alle Tider og ikke Tidens Despotisme underkastet.

Men iblandt alle Arter af Skribentere er ingen mere uheldig end den satyriste, ingen kan lettere tildrage sig Uvenlighed, ingen er mere udsat for vrangre Udtvindinger og urigtige Fortolkninger end han. Hans Ven, siger man, er dypet i Galde; hvert Træl af den anser man for et gloende Sting; og hans allersmindeligste og naturligeste Anmærkninger blive næsten altid fordrejede, forvendte og hentydede til enkelte Personer, Individuer og Omstændigheder, som Forfatteren meget ofte ikke engang har været i Stand til at kjende. Det er vanstelig, siger et gammelt Ordsprog, at undgaa at skrive Satire; man maa anføre saa almindelige Sæitinger, som man vil, saa gives det altid nogen, som har syndet imod dem og finder sig truffen; og hvor findes vel det Mennekte i Verden, der ikke fra en eller anden Side kan være Maal for Satiren? Use every man after his desert, and who shall 'scape whipping? siger Hamlet. Det er altsaa meget naturligt, at disse, som finde sig truffet, maa, om just ikke straffe, saa dog føle Smerte efter Satirens Nis, og alt for ofte bliver Følgen den, at en

in verba magistri, paa Fæverens Ord. — Use every man after his desert o. s. v. Hvor ender, hvad der tilkommer ham, hvem bliver saa for Nis?